

De aansprakelijkheidsverzekering voor motorrijtuigen in de landen van Europa

Samengesteld door mw mr Loes Edzes*

De Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen – de WAM – is op 1 januari 1965 in Nederland in werking getreden. Dit was een vervolg op de onderhandelingen in Benelux-verband over een gemeenschappelijke regeling dienaangaande. Het Benelux-verdrag, dat op 24 mei 1966 is gesloten, trad in werking op 1 juli 1976.

Ook in EG-verband kwam een aantal richtlijnen tot stand die ten doel hebben de aansprakelijkheidswetten voor motorrijtuigen in de lidstaten onderling aan te passen. Met de derde EG-richtlijn van 17 januari 1990 (PB nr C11/14) is voorlopig

de laatste inhoudelijke regeling gegeven ten aanzien van de eenvormigheid. Ook buiten de Europese Gemeenschap is de aansprakelijkheid wettelijk geregeld. Hieronder vindt u een overzicht van de regeling in alle Europese landen en sommige landen rond de Middellandse Zee, bijgewerkt tot 25 maart 1993.

De aansprakelijkheidswetten hebben tot doel bescherming van de slachtoffers van gemotoriseerd verkeer. Dit is in EG-landen gewaarborgd door de verzekeringsplicht, het eigen recht van de benadeelde een beroep te doen op de verzekering van de tegenpartij en het bestaan van een

Waarborgfonds Motorrijtuigen. Nog niet geharmoniseerd zijn de minimale bedragen waarvoor de wettelijke aansprakelijkheid dekking moet geven.

Al deze aspecten zijn in het overzicht opgenomen zodat hiermee een goed overzicht gegeven wordt van de stand van zaken in Groot-Europa. Niet alleen de dekkingvormen en -bedragen worden opgesomd, maar ook de termijnen waarbinnen actie moet worden ondernomen. Naast de aard van de aansprakelijkheid – schuld- of risicoaansprakelijkheid – komt ook uitgebreid aan bod de regeling van het Waarborgfonds in ieder land.

land	België	Bulgarije	Denemarken
soort verzekering	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen	verplichte WA motorvoertuigen en landbouwvoertuigen	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen
minimum dekking	geen beperking, uitzondering brand, ontploffing BFR 5.000.000 p.g.	geen beperking	maximum per gebeurtenis <i>zaakschade</i> : DKR 12.000.000 <i>letselschade</i> : DKR 62.000.000
termijn	3 jaar	5 jaar	5 jaar
rechtstreekse actie	ja	ja	ja
Waarborgfonds	ja	neen	ja
<i>zaakschade</i>			
1. onbekende dader/eigenaar (dier)	1 neen	–	1 en 2 neen
2. diefstal	2 t/m 4 ja, eigen risico	–	3 en 4 ja, maximum DKR 12.000.000
3. onverzekerd voertuig	BFR 10.000 p.g.	–	
4. verzekeringsmij insolvent			
5. geen dekking			
<i>letselschade</i>			
1. onbekende dader/eigenaar (dier)	1 t/m 4 ja	–	1, 3 en 4 ja, hoogte van minimum dekking
2. diefstal			2 neen
3. onverzekerd voertuig			
4. verzekeringsmij insolvent			
5. geen dekking			

* Medewerker ANWB, Afd. Rechtshulp.

land	België	Bulgarije	Denemarken
termijn	3 jaar	—	5 jaar
aard aansprakelijkheid	schuldaansprakelijkheid	schuldaansprakelijkheid; risico-aansprakelijkheid bij ondeugdelijk voertuig	<i>zaakschade:</i> schuldaansprakelijkheid <i>letselschade:</i> risicoaansprakelijkheid

land	Duitsland	Engeland + Noord Ierland	Finland
soort verzekering	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen
minimum dekking	<i>zaakschade:</i> DM 400.000 <i>letselschade:</i> DM 1.000.000 p.p. + DM 1.500.000 p.g.	<i>zaakschade:</i> £ 250.000 p.g. <i>letselschade:</i> geen beperkingen	<i>zaakschade:</i> FMK 1.800.000 <i>letselschade:</i> geen beperkingen
termijn	3 jaar	<i>zaakschade:</i> Engeland 6 jaar Schotland 5 jaar <i>letselschade:</i> 3 jaar	3 jaar
rechtstreekse actie	ja, 10 jaar	neen, wel na vonnis 7 dgn na aanvang proces	ja
Waarborgfonds	ja	ja	ja
<i>zaakschade</i>			
1. onbekende dader/eigenaar (dier)	1 ja, geen voertuigschade,	1, 2 en 4 neen	1 en 3 maximum Fmk 1.800.000
2. diefstal	eigen risico DM 1.000	3 en 5 ja, maximum ± £ 250.000;	2 en 4 neen
3. onverzekerd voertuig	2 en 4 neen	eigen risico £ 175	
4. verzekeringmij insolvent	3 en 5 ja		
5. geen dekking			
<i>letselschade</i>			
1. onbekende dader/eigenaar (dier)	1 ja (geen smartegeld), 3 en 5 ja	onbeperkt	1 en 3 onbeperkt
2. diefstal	2 en 4 neen	1, 3 en 5 ja	2 en 4 neen
3. onverzekerd voertuig		2 en 4 neen	
4. verzekeringsmij insolvent			
5. geen dekking			
termijn	3 jaar	<i>zaakschade:</i> 6 jaar <i>letselschade:</i> 3 jaar	3 jaar
aard aansprakelijkheid	schuldaansprakelijkheid; risicoaansprakelijkheid met beperking aansprakelijkheid (niet smartegeld) en beperkte uitkering	schuldaansprakelijkheid	tussen motorvoertuigen: schuldaansprakelijkheid; tussen motorvoertuigen, voetganger of fietser: risicoaansprakelijkheid

land	Frankrijk	Griekenland	Hongarije
soort verzekering	verplichte WA motorvoertuigen, bromfietsen en landbouwvoertuigen	verplichte WA motorvoertuigen, bromfietsen en landbouwvoertuigen	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen
minimum dekking	<i>zaakschade:</i> FF 3 miljoen <i>letselschade:</i> FF 5 miljoen p.p.; personenvervoer onbeperkt	<i>zaakschade:</i> auto's en tractors Drs 3,9 miljoen; brom- en motorfietsen Drs 1 miljoen <i>letselschade:</i> auto's en tractors Drs 19,5 miljoen; brom- en motorfietsen Drs 5 miljoen	onbeperkt
termijn	<i>zaakschade:</i> 1, 3 of 10 jaar <i>letselschade:</i> 10 jaar	schuldaansprakelijkheid 5 jaar risicoaansprakelijkheid 2 jaar	schuldaansprakelijkheid 5 jaar risicoaansprakelijkheid 3 jaar

land	Frankrijk	Griekenland	Hongarije
rechtstreekse actie	ja	ja	ja
Waarborgfonds	ja, passagier van onverzekerd voertuig niet	ja	ja
<i>zaakschade</i>	1 neen, tenzij ook letsel; 2 en 5 neen	1 t/m 4 ja, met wettelijk minimum	1 niet voor schade aan voertuig, rest onbeperkt
1. onbekende dader/eigenaar (dier)	3 en 4 ja, met eigen risico van FF 2.000	2 alleen bij opzet of schade die meer is dan verzekerde voertuigwaarde	3 onbeperkt
2. diefstal			
3. onverzekerd voertuig	- maximaal FF 3 miljoen		
4. verzekeringsmij insolvent	- kleding en goederen maximaal FF 3.000		
5. geen dekking			
<i>letselschade</i>	1, 3 en 4 onbeperkt	zie zaakschade	1 en 3 onbeperkt
1. onbekende dader/eigenaar (dier)	1 ook voor onbekende eigenaar dier (niet in het wild levend)		
2. diefstal			
3. onverzekerd voertuig			
4. verzekeringsmij insolvent			
5. geen dekking			
termijn	<i>zaakschade</i> : 6 maanden, 1 en 3 jaar <i>letselschade</i> : 1, 3 en 5 jaar	2 jaar	1 binnen 15 dagen; 3 binnen 30 dagen
aard aansprakelijkheid	<i>zaakschade</i> : schuldaansprakelijkheid <i>letselschade</i> : risicoaansprakelijkheid	tussen motorvoertuigen en t.o.v. passagiers - schuldaansprakelijkheid; letsel overige risicoaansprakelijkheid	schuldaansprakelijkheid met omkering bewijslast; risicoaansprakelijkheid + medeschuld benadeelde bij verhoogde gevaarzetting
land	Ierland	Italië	Kroatië en Slovenië
soort verzekering	verplichte WA motorvoertuigen	verplichte WA motorvoertuigen, uitgezonderd bromfietsen tot 50 cc en landbouwvoertuigen (ook voor zeil- en motorboten)	verplichte WA motorvoertuigen uitgezonderd bromfietsen tot 50 cc (+ pleziervaartuigen)
minimum dekking	<i>zaakschade</i> : IR£ 80.000 * <i>letselschade</i> : onbeperkt * uitsluitingen in de verzekering o.v.k. werken wel tegen buitenlanders, niet tegen lers ingezetenen	<i>zaakschade</i> : motorfietsen boven 150 cc, auto's en vrachtauto's L 300 miljoen <i>letselschade</i> : motorfietsen en auto's L 700 miljoen p.p., L 1500 miljoen p.g.; bussen en vrachtauto's L 700 miljoen p.p., L 4.000 miljoen p.g.	bussen en vrachtauto's Tolar 4 milj./Din. 20 miljoen p.g. overige motorvoertuigen Tolar 2 milj./Din 10 miljoen p.g. per 1-8-1991/per 30-11-1991
termijn	<i>zaakschade</i> : 6 jaar <i>letselschade</i> : 3 jaar, tenzij minderjarig slachtoffer: datum meerderjarigheid (handelings-onbekwamen idem)	risicoaansprakelijkheid: 2 jaar schuldaansprakelijkheid: 5 jaar	feit en tegenpartij bekend: 3 jaar feit en tegenpartij onbekend: 3 jaar <i>letselschade</i> : 3 jr vanaf eindtoestand
rechtstreekse actie	neen, wel na vonnis (verzekeringsmij wist van dagvaarding)	ja	ja
Waarborgfonds	ja	ja	neen
<i>zaakschade</i>	1 en 4 neen	1 en 3 neen	wel vergoeding door staatsmaatschappij
1. onbekende dader/eigenaar (dier)	2 en 3 ja IR£ 80.000 (na 31-12-1992: EG-richtlijn)	4 ja, bedrag in verzekerings o.v.k. +eigen risico L 100.000	3 zaak- en letselschade door verz.mij van het gebied van het ongeval
2. diefstal			
3. onverzekerd voertuig			
4. verzekeringsmij insolvent			
5. geen dekking			

land	Ierland	Italië	Kroatië en Slovenië
<i>letselschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	2 en 3 onbeperkt L 25 miljoen p.g. 1 en 4 neen	1 L 15 miljoen p.p. en 2 neen 3 wettelijke minimum dekking 4 ja, bedrag in verzekerings o.v.k. + eigen risico L 100.000	1 letselschade door verzekerings- mij van het gebied van het ongeval
termijn	<i>zaakschade</i> : 6 jaar; <i>letselschade</i> : 3 jaar	2 jaar	zie boven
aard aansprakelijkheid	schuldaansprakelijkheid	schuldaansprakelijkheid en voor verkeer risicoaansprakelijkheid	schuldaansprakelijkheid + omkering bewijslast; risicoaan- sprakelijkheid

land	Luxemburg	Nederland	Noorwegen
soort verzekering en	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen	verplichte WA motorvoertuigen, bromfietsen en landbouwvoertuigen	verplichte WA motorvoertuigen bromfietsen
minimum dekking	onbeperkt; zaakschade na brand of explosie maximaal LFr 50 miljoen	f 2 miljoen; voertuigen met meer dan 8 personen f 300.000 per zitplaats met maximum van f 6 miljoen	<i>zaakschade</i> : Nkr 1 miljoen <i>letselschade</i> : onbeperkt
termijn	30 jaar op aansprakelijke persoon; 3 jaar op verzekeringsmij	onrechtm. daad algemeen: 5 jaar onrechtm. daad verkeer: 3 jaar	3 jaar; <i>letselschade</i> 3 jaar vanaf datum eindtoestand uit onrechtmatige daad: 10 jaar
rechtstreekse actie	ja	ja, 3 jaar	ja
Waarborgfonds	ja	ja	ja
<i>zaakschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	geen zaakschade	1 t/m 5 tot maximaal wettelijke bedragen (niet schade aan goederen in voertuig vervoerd); f 300,- eigen risico	1 schade aan kleding 3 onbeperkt 2 en 4 neen
<i>letselschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	1 en 3 onbeperkt 2 en 4 neen	als bij zaakschade, maar geen eigen risico	1 en 3 onbeperkt 2 en 4 neen
termijn	6 maanden	3 jaar	3 jaar
aard aansprakelijkheid	schuld- en risicoaansprakelijkheid (uitgez. overmacht)	schuld- en risicoaansprakelijkheid; t.a.v. kinderen t/m 13 jaar 100% tenzij opzet kind; kinderen boven 14 jaar 50% indien geen overmacht; 50% schuldaansprakelijkheid	schuld- en risicoaansprakelijkheid

land	Oostenrijk	Polen	Portugal
soort verzekering	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen	verplichte WA motorvoertuigen, bromfietsen en landbouwvoertuigen
minimum dekking	<i>schuldaansprakelijkheid:</i> motorvoertuigen ÖS 12 miljoen p.g.; bussen groot ÖS 24 miljoen p.g.; bussen klein ÖS 6 miljoen p.g. <i>risicoaansprakelijkheid:</i> zaakschade: ÖS 450.000 p.g. letselschade: ÖS 6 miljoen p.g. of ÖS 2 miljoen p.p. ineens of ÖS 54.000 p.g.	7,2 miljard Zlotys p.g.	<i>zaak- en letselschade:</i> Esc. 12 miljoen p.p.; Esc. 20 miljoen p.g.; openbaar vervoer Esc. 12 miljoen p.p., Esc. 50 miljoen p.g. Ontbreken van schuld: zaakschade: Esc. 2 miljoen p.g. letselschade: Esc. 4 miljoen p.p., Esc. 12 miljoen p.g.
termijn	3 jaar; melding aan verzekeringsmij bij risicoaansprakelijkheid binnen 3 maanden	3 jaar	3 jaar algemeen; 5 jaar bij strafbare handeling en zwaar letsel
rechtstreekse actie	ja	ja	ja
Waarborgfonds	ja	ja	ja
<i>zaakschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	2 ja, reparatiekosten met eigen risico ÖS 3.000	3 ja, hoogte nader te bepalen	3 ja, met eigen risico van Esc. 60.000
<i>letselschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij. insolvent 5. geen dekking	1, 2 en 3 onbeperkt (niet voor buitenlanders tenzij reciprociteit)	1 en 3 ja, hoogte nader te bepalen	1, 3 en 4 ja, tot WA-dekking
termijn	melden binnen 3 maanden; 3 jaar na bekend worden dader en schade tot max. 10 jaar na datum ongeval	3 jaar	3 jaar
aard aansprakelijkheid	schuld- en risicoaansprakelijkheid	risicoaansprakelijkheid uitgez. overmacht; schuldaansprakelijkheid voor: 2 voertuigen of niet betalende passagiers of bestuurder is geen houder	risicoaansprakelijkheid uitgez. overmacht en schuldaansprakelijkheid

land	Roemenië	Rusland	Spanje
soort verzekering	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen boven 69 cc	geen verplichte WA	verplichte WA motorvoertuigen en bromfietsen
minimum dekking	zaak- en letselschade Lei 100.000	geen	<i>zaakschade:</i> Ptas 4,5 miljoen p.g. <i>letselschade:</i> Ptas 16 miljoen p.p. <i>dood:</i> Ptas 10 miljoen p.p.
termijn	3 jaar; tegen staatsverzekeraar 2 jaar	3 jaar voor buitenlanders	<i>zaakschade:</i> 1 jaar na schade-datum <i>contractuele schade:</i> 10 jaar <i>letselschade:</i> 1 jaar na eindtoestand
rechtstreekse actie	ja; na vonnis alleen in geval van: dood schadeveroorzaker en schuldige is buitenlander en voor vonnis vertrokken	—	ja, 1 jaar

land	Roemenië	Rusland	Spanje
Waarborgfonds	neen	neen	ja
<i>zaakschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	onder 1, 2 en 3 kan het zijn dat ADAS schade vergoedt (met regres op schuldige)	indien men vrijwillig verzekerd is, kan een vordering ingediend worden bij Jugosstrakh (staatsverzekeraar)	2 en 3 indien er ook letselschade is 4 vergoeding Staat met eigen risico: 2 Ptas 35.000, 3 Ptas 75.000
<i>letselschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	wel vergoeding letselschade/ dood door staatsverzekeraar voor onder 1	zie zaakschade	1, 2 en 3 max. WA-dekking 4 vergoeding door Staat
termijn	2 jaar	—	1 jaar
aard aansprakelijkheid	schuldaansprakelijkheid (delictsaanspr.)	risicoaansprakelijkheid uitgez. overmacht of grove nalatigheid benadeelde	risicoaansprakelijkheid voor letsel tot WA-dekking uitgez. overmacht of uitsluitend schuld benadeelde en schuldaanspr.

266

land	Tsjechië en Slowakije	Tunesië	Turkije
soort verzekering	verplichte WA motorvoertuigen, bromfietsen en landbouwvoertuigen	verplichte WA	verplichte WA
minimum dekking	onbeperkt	onbeperkt	<i>zaakschade</i> : TL 20 miljoen <i>letselschade/dood</i> : TL 80 miljoen p.p. TL 400 of 1200 miljoen p.g. bij resp. auto of bus (per 1-1-1993)
termijn	2 jaar na datum bekend worden schade/dader 3 jaar na datum ongeval	3 jaar	<i>zaakschade</i> : 1 jaar bestuurder en 2 jaar houder na bekend worden schade/dader; 10 jaar bestuurder/houder na ongeval 2 jaar verzekeringsmij na ongeval <i>letselschade</i> : 2 jaar na eind- stadium <i>dood</i> : 5 jaar na ongeval <i>smartegeld</i> : 1 of 2 jaar c.q. 10 jaar
rechtstreekse actie	neen	ja	ja, tot minimum dekking
Waarborgfonds	neen	ja	neen
<i>zaakschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	ja, voor 2 en 3 door staatsverzekering	neen	—
<i>letselschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	ja, voor 1, 2 en 3 door staatsverzekering	ja, 1 en 3	—
termijn	2 jaar	1 jaar voor melding; 3 jaar voor vordering	—

land	Tsjechië en Slowakije	Tunesië	Turkije
aard aansprakelijkheid	schuldaansprakelijkheid voor bestuurder, risicoaansprakelijkheid voor houder, uitgezonderd overmacht of uitsluitend schuld benadeelde; bij 2 voertuigen schuldaansprakelijkheid	schuld- en risicoaansprakelijkheid	schuld- en risicoaansprakelijkheid

land	Zweden	Zwitserland
soort verzekering	verplichte WA	verplichte WA motorvoertuigen, bromfietsen en fietsen
minimum dekking	ZKR 300 miljoen	motorvoertuigen Zfr 3 miljoen; voertuigen boven 40 personen of vrachtovervoer Zfr 4 miljoen; gevaarlijke lading Zfr 6 miljoen; (brom)fietsen Zfr 500.000
termijn	3 jaar na bekend worden met schade/dader; 10 jaar na ongeval	2 jaar na bekend worden met schade/dader 10 jaar na ongeval; bij letsel na eindstadium
rechtstreekse actie	ja	ja
Waarborgfonds	ja	ja
<i>zaakschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	ja, 1 en 3 tot minimum dekking	1 en 3 ja, indien niet elders gedekt en met eigen risico van Zfr 1.000 (niet voor buitenlanders tenzij reciprociteit)
<i>letselschade</i> 1. onbekende dader/eigenaar (dier) 2. diefstal 3. onverzekerd voertuig 4. verzekeringsmij insolvent 5. geen dekking	ja, 1 en 3 tot minimum dekking	zie zaakschade
termijn	zie boven	onmiddellijke melding
aard aansprakelijkheid	<i>zaakschade</i> : tussen motorvoertuigen schuldaansprakelijkheid <i>letselschade</i> : verkeersverzekering	risicoaansprakelijkheid t.a.v. houder uitgezonderd overmacht of schuld benadeelde of een derde, zonder schuld houder/bestuurder; schuldaansprakelijkheid bij meerdere voertuigen

Bronnen:

- Unfall im Ausland, juli 1990
- Informatie Ned. Bureau Motorvoertuigen
- Informatie landelijke garantiefondsen
- Verkeersrecht 1986, p.170
- Landelijke jurisprudentie en wetgeving